

Roturisteytys – ei uhka, vaan mahdollisuus

Teksti: Jenni Vidgren

Cavalierin terveystilanteeseen syttyi uusi toivon kipinä, kun rodun virallinen roturisteytystyöryhmä näki päivänvalon loppukesästä 2021. Heinäkuussa cavalieryhdistys laitto pyörät pyörimään kartoittamalla roturisteytyksestä kiinnostuneita jäseniä. Kutsu oli kaikille avoin – jos haluat sitoutua selvittämään ja edistämään cavalierien ensimmäistä roturisteytysprojektia, olet tervetullut mukaan. Haastavaan tehtävään ilmoittautui viisi henkilöä ja elokuussa cavalierien roturisteytystyöryhmä järjestäytyi ensimmäistä kertaa.

Mistä roturisteytystyöryhmässä oikein on kyse?

Roturisteytystyöryhmän toimenkuva on yhtä kirjava ja moniulotteinen kuin itse roturisteytysprojektikin. Itse risteytyksen päätavoite on yksiselitteinen – edistetään cavalierin terveyttä tuomalla rotuun cavalierin perinnöllisistä sairauksista vapaata geneettistä vaihtelua. Hyvin lyhyesti, cavalier ja muunrotuinen koira saavat yhdessä pentuja. Tämä on kuitenkin karkea yksinkertaistus; todellisuudessa cavalieryhdistys ja roturisteytystyöryhmä ovat käynnistäneet huomattavan monimutkaisen, pitkäjänteisen ja etenkin suunnitelmallisen matkan kohti terveempää cavalieria.

Työryhmän aivan ensimmäisenä tehtävänä oli yksilöidä cavalierin terveysongelmista ne sairaudet, joita roturisteytyksellä halutaan vastustaa, sekä löytää rodut joihin risteyttämällä positiiviset

tulokset on mahdollista saavuttaa. Roturisteytyksellä vastustettaviksi terveysongelmiksi työryhmä totesi cavalierin yleisimmät sairaudet: sydämen mitraaliläpän rappeumasairaus MVD, sekä syringomyelia, eli nestetäytteisten rakkuloiden muodostuminen selkäyttimeen.

Entäpä se cavalieriin risteytettävä rotu? Vaikka cavalierin terveystilanne vaatii järeitä toimia, ei muutoksia tehdä cavalierin ihastuttavan, iloisen ja avoimen luonteen kustannuksella.

Roturisteytykseen kannattaa valita useampia rotuja, mutta niistä jokaisen on oltava onnistunut ”mätsi” paitsi terveyden, myös luonteen puolesta. Työryhmän on myös tunnistettava mahdolliset riskit, jotka risteytysrotu voi cavalieriin mukanaan tuoda. Tämäkin asia on punnittava tarkasti – roturisteytyksen tarkoitus ei suinkaan ole tuoda cavalierille uusia ongelmia. Rotujen kartoitus on nyt täydessä vauhdissa, ja kerromme edistymisestä heti kun kerrottavaa on.

Paperityötä, yhteistyökumppaneita ja varainkeruuta

Kun roturisteytystarpeen syyt, tavoitteet ja seuraukset on nimetty, kirjattu ja arvioitu, alkaa paperityö. Ensin työryhmä pyytää roturisteytystä koskevan lausunnon ja yleiskokouksen päätöksen cavalieryhdistykseltä sekä rodun kotimaasta Iso-Britanniasta. Roturisteytysprojektin käynnistäminen on hiljattain helpottunut sen verran, että rodun kotimaalta ei enää tarvita vihreää valoa – näin ollen cavalierin roturisteytysprojekti voi edetä, vaikka Iso-Britannia ei suostumustaan antaisi.

Lausunnot saatuaan työryhmä koostaa projektisuunnitelman, joka sisältää muun muassa yksityiskohtaisen selvityksen projektin tavoitteista ja osallistujien yksimielisyydestä, ehdotettujen rotujen terveys- ja luonnekriteerit, sekä alustavan suunnitelman risteytysjälkeläisten jatkojalostuksesta ja rekisteröinnistä erilaisine raja-arvoineen ja kriteereineen. Projektisuunnitelmaan sisällytetään myös mukana olevien kasvattajien sitoumus noudattaa projektisuunnitelmaa.

Lopuksi työryhmä kasaa yllämainitut dokumentit yhteen ja lähettää ne Suomen Kennelliitolle yhdessä varsinaisen roturisteytyshakemuksen kanssa. Hakemuksessa perustellaan risteytyksen tarve, yksilöidään risteytykseen käytettävät koirat ja analysoidaan risteytyksen vaikutus alkuperäiseen rotuun.

Roturisteytystyöryhmän työ ei suinkaan rajaudu paperihommiin. Työryhmä myös koordinoi ja toteuttaa roturisteytyksen varainhankintaa ja etsii yhteistyökumppaneita eläinlääkäreiden sekä muiden projektille hyödyllisten toimijoiden ja asiantuntijoiden joukosta. Koiranjalostus on hinnakasta puuhaa ja on hyvin selvää, ettei roturisteytys tule yhtään sen edullisemmaksi – päin vastoin. Tämän vuoksi työryhmän tulevaisuuden tavoitteisiin kuuluu neuvotella sopimushintoja risteytyksessä edellytetyille eläinlääkärien tutkimuksille sekä kerätä cavalieryhdistyksen nimissä varoja, joilla osallistutaan risteytyksessä käytettävien koirien tutkimuskuluihin.

Kaiken yllä kerrotun lisäksi roturisteytystyöryhmä viestii asioiden edistymisestä kaikille cavalierien tulevaisuudesta kiinnostuneille ihmisille. Tätä kirjoittaessa viestintäkanavina toimivat cavalierlehti sekä cavalieryhdistyksen Facebook-sivut, joiden lisäksi suunnitteilla on julkisen keskustelun laajentaminen esimerkiksi Facebookiin myöhemmin perustettavaan avoimeen keskusteluryhmään.

Millainen rooli kasvattajalla ja pennunostajalla on?

Risteytyspentueen kasvattaja ja pentujen uudet perheet ovat tietysti roturisteytyksen avainhenkilöitä. Roturisteytysprojektiin osallistuminen on jokaiselle cavalierkasvattajalle täysin vapaaehtoista, mutta osallistuessaan kasvattaja sitoutuu noudattamaan roturisteytysprojektin suunnitelmaa. Kasvattaja teettää risteytyksessä käytettäville koirille suunnitelmaan kirjatut terveystutkimukset ja luonnetestit, astuttaa nartun ja kasvattaa pentueen normaaliin tapaan kuitenkin kirjaten ylös kaiken mahdollisen poikkeavan, rekisteröi pennut Kennelliiton EJ-rekisteriin ja lopulta luovuttaa pennut uusiin koteihin. Kasvattaja päättää itse millaisilla Kennelliiton sopimuksilla hän pennut uusiin koteihin luovuttaa.

Nyt pallo siirtyykin pentujen uusille perheille. Heitä pyydetään noudattamaan risteytysprojektiin kuuluvaa seurantaohjelmaa omalta osaltaan, kuten kirjaamaan ylös kaikki uuden perheenjäsenensä eläinlääkärikäynnit syineen koiran kahdeksan ensimmäisen elinvuoden ajan, täyttämään Kennelliiton terveystutkimuksen koiran ollessa 3–4-vuotias, ja luovuttamaan koiran Kennelliiton jalostustarkastukseen pentueen täyttäessä viisi vuotta. Roturisteytysprojektin tavoitteena on tietysti saada joku näistä ensimmäisen sukupolven risteytyscavaliereista myös jatkojalostuskäyttöön, ja tähän anotaan Kennelliitolta lupa erikseen.

Koiranpennun saapuminen on aina kutkuttava tilanne, mutta ensimmäisen polven risteytyscavalierin uudelle kodille on luvassa täysin ainutlaatuinen kokemus! Pentu kun on kirjaimellisesti sekoitus kahta rotua, eikä se siten välttämättä ole käytökseltään täysin tyypillinen cavalier, tai täysin tyypillinen risteytyksessä käytetyn toisen rodun edustaja. Kaikki osapuolet roturisteytystyöryhmästä pennun uuteen perheeseen seuraavatkin innolla millaisia koirayksilöitä niistä pienistä pampuloista lopulta kasvaa!

Roturisteytyscavalier ei ole sekarotuinen

Mikä sitten erottaa roturisteytyscavalierin sekarotuisesta? Vastaus löytyy suunnitelmallisuudesta, tavoitteellisuudesta ja lopputuloksesta. Terveysasioiden ohella roturisteytyksessä kiinnitetään erityistä huomiota cavalierin ihastuttavan luonteen ja rodun tyypillisen ulkomuodon säilyttämiseen. Vaikka ensimmäisen sukupolven risteytyscavalier ei ulkoisesti ilmiselvä cavalier olekaan, saavutetaan rotutyypillinen ulkomuoto suunnitelman mukaisesti viimeistään 4. risteytyskukupolven kohdalla, takaisinristeytyksen avulla. Cavalierin luonteen periytymistä ja ilmentymistä voidaan tukea monin tavoin, esimerkiksi risteyttämällä cavalier toiseen, luonteeltaan samantyyppiseen seurakoirarotuu. Jos risteytyspentueen emä on cavalier, saavat pennut tietysti täysin rotutyypillisen kasvatuksen. Tilanteessa jossa risteytyspentueen isä on cavalier, voi muunrotuinen seurakoiranarttu toimia risteytyspentueen emona vallan onnistuneesti – etenkin jos pentueen kasvattaja omistaa myös cavaliereja ja pentue saa ”oppia tavoille” niiden seurassa. Roturisteytystyöryhmän tavoitteiden mukaisesti neljännen sukupolven roturisteytetty cavalier on jo täysin rotumääritelmän mukainen – toimielias, reipas, peloton, iloinen, ystävällinen, viehkeä ja tasapainoinen, ilmeeltään lempeä. Turkki säilyy tutun silkkisenä ja runsashapsuisena. Päälaki on tasainen, otsapenger loiva ja koiralta löytyy ihan oikea kuono. Ainoastaan roturisteytystyöryhmän oma painotavoite eroaa rotumääritelmään kirjatusta painosta: työryhmä ei koe rotumääritelmän 5,4–8 kilon painovaihtelun olevan realistinen nykycavalierin kohdalla. Näin ollen työryhmä

tavoittelee keskimäärin 7–10-kiloisia risteytyscavalieria, koiran sukupuoli huomioiden. Tämä 4. sukupolvi rekisteröidään Kennelliiton FI-rekisteriin puhdasrotuisena cavalier kingcharlesinspanielina.

Mitä seuraavaksi tapahtuu?

Tällä hetkellä roturisteytystyöryhmä selvittelee risteytyksessä käytettäviä rotuja, kuulee muita risteytystä toteuttavia rotuyhdistyksiä sekä työstää esitystä cavalieriyhdistyksen kevään yleiskokoukseen. Olet lämpimästi tervetullut kokoukseen kuulemaan roturisteytystyöryhmän toiminnasta lisää ja esittämään kysymyksiä, sekä tietysti äänestämään roturisteytyksen toteuttamisen puolesta! Kokouskutsu ja lisätiedot kokouksesta lähetetään vuoden 2022 alkupuolella.

Keitä me olemme – tutustu roturisteytystyöryhmään!

Kati Lehtimäki, puheenjohtaja

Olen eläinlääkäri ja kahden ihanan cavalierin onnellinen omistaja Tampereelta. Cavalierini ovat rubynarttu Viivi 4 v. ja tricolournarttu Pepsi 3 v. Eläinten hyvinvointi ja terveys on minulle tärkeää. Haluan olla mukana tärkeässä tehtävässä: cavalier kingcharlesinspanielin hyvinvoinnin ja terveyden parantaminen. Minulle on kunnia-asia saada olla mukana työryhmässä.

Hanna Juppi, sihteeri

Olen 34-vuotias kahden cavatyön omistaja Jyväskylästä. Halusin mukaan roturisteytystyöryhmään, koska koirieni terveys on minulle todella sydämen asia ja haluan ehdottomasti olla mukana edistämässä tämän upean rodun hyvinvointia tulevaisuudessakin. Olen koulutukseltani biokemisti ja tällä hetkellä työskentelen ihmisiin liittyvän terveystutkimuksen parissa, josta tarkoitukseni on myös väitellä tohtoriksi ensi vuoden puolella. Taustastani johtuen olen erityisen kiinnostunut tuomaan projektiin näkökulmaa, joka pohjautuu mahdollisimman laadukkaasti tutkittuun ja tuoreeseen tietoon cavalierien eri ominaisuuksiin liittyen. Toivon, että sitä ja koko työryhmän intohimoa hyödyntämällä pääsisimme projektissamme erinomaiseen lopputulokseen!

Ville Wahlman

Olen 45-vuotias matemaattisten aineiden opettaja lukiossa. Ensimmäisen, nyt jo edesmenneen, cavalierin hankin vaimoni kanssa vuonna 2009 sen jälkeen, kun ihastuimme rotuun vuoden 2008 Helsinki Winnerissä. Sen jälkeen lauma on kasvanut vielä viidellä cavalierilla, joiden kanssa harrastamme koiranäyttelyitä. Olen kasvattanut vaimoni kanssa pienimuotoisesti Cuppycake'skennelnimellä vuodesta 2013. Pidän cavalierien terveysasioita tärkeänä ja olen huolissani rodun tulevaisuudesta nykytilanteessa. Halusin lähteä roturisteytysprojektiin mukaan, koska suuri pelkoni on, että koko rodun kasvatus saatetaan mahdollisesti kieltää valtiovallan toimesta, mikäli asiat jatkuvat nykyisellään.

Jenni Vidgren, tiedottaja

Olen 37-vuotias kolmen cavalierin omistaja Helsingistä. Työskentelen copywriterina ja viestinnän yleishääränä yhteiskunnallisessa yrityksessä. Historiani cavalierien parissa on jo 20 vuoden

mittainen, enkä voi kuvitella arkea ilman näitä ihastuttavia lieroja. Olen suorittanut Kennelliiton kasvattajan perus- ja jatkokurssit, ja nartuistani kaksi on entisiä sijoituskoiria. Kaikki nämä vuodet olen kipuillut cavalierien monimutkaisen terveystilanteen kanssa, mutta en ole keksinyt mielestäni toimivaa tapaa vaikuttaa asioihin positiivisesti. Kun mahdollisuus liittyä roturisteytystyöryhmään tuli eteen tiesin, että tässä se tilaisuus nyt vihdoin on.

Kasvattaja, tule mukaan!

Oletko kiinnostunut auttamaan cavalieria kohti terveempää tulevaisuutta? Osallistu roturisteytysprojektiin! Ei haittaa vaikka sinulla ei juuri tällä hetkellä olisi sopivan ikäistä ja terveeksi todettua narttua tai urosta kotona – tämä projekti on pitkä ja tärkeintä on, että lupaat olla mukana sitten kun hetki on oikea!

Olit kasvattaja tai et, ihan jokainen cavalieromistaja voi olla tässä projektissa avuksi monella tapaa – heitä meille ideoita erilaisista tapahtumista, rahankeruutavoista ja yhteistyökumppaneista, osallistu roturisteytyksen nimissä järjestettäviin tapahtumiin ja lahjoita rahaa Cavalieryhdistyksen terveystilille.

Ota meihin yhteyttä ja kerro miten haluaisit olla mukana! Laita sähköpostia Katille tai Hannalle: kati.h.lehtimaki@gmail.com, hannakoji@hotmail.com